

tam, kjer so škropili perocidom, so la-gode očrneli.

Salurn (Tirolsko): O perocidu se širijo raz-lične sodbje. Večina vinogradnikov ga ne hvati.

Lippa (Ogrsko): Tukaj se perocid v obče ob-soja, ker se je njega učinek izkazal kljub pravilnemu škropljenju kot nedostaten. Ne pojdemo več na limant-ce.

Groß-Engersdorf (Sp. Avstr.): Mnogo vinogradnikov daje radi močnega razširjenja perono-spore krivdo perocidu. Potrebno bo, da se ta snov tu-di drugod natančno preizkuša in dožene, je-li perocid v resnici sredstvo, ki v vsakem oziru lahko nado-mesti bakreno galico. Po tako lepih upih v majniku in juniju taka prevara!

Mor (Ogrsko): Stanje vinogradov je tukaj kra-sno, zlasti onih, ki so škropili z bakreno galico. (O perocidu poročila molčijo, a jaz bi sklepal iz opombe „zlasti onih, kjer so škropili z bakreno galico“, da so škropili še tudi z drugimi sredstvi, brčkone s peroci-dom, in da se ta ni obnesel).

Sopron in okolica (Ogrsko): Perocid vzbuja v ogrskih strokovnjakih veliko zanimanje, delali se bodo ž njim temeljiti poskusi, da si učinek zavisen tudi od vremenskih razmer, je vendar dosedanji uspeh s to snovjo v obče zadovoljiv. Nedostatki tega sredstva se polagoma gotovo izgubijo. Ta način zatiranja peronospor je lep pridobitek na polju vino-gradništva, zakaj cene bakrene galice bodo tudi pri-hodnje leto visoke.

Iz vprašanja, ki ga stavi v ljubljanskem „Kme-tovalcu“ št. 15. neki vinogradnik uredniku, je razvid-no, da s to snovjo vinogradniki tudi na Kranjskem ni-so zadovoljni. Dotično vprašanje se glasi: V čem tiči vzrok, da se ni perocid pri nobenem tukaj-snjem vinogradniku za škropljenje trt proti peronos-pori tako dobro obnesel, kakor modra galica? Listje trt, ki je s perocidom škropljeno, se suši in tudi groz-dje ni tako razvito, kakor pri trtah, ki so bile škrop-ljene z modro galico.

Ravno, ko sem dokončal ta članek, mi pride v roke zadnja, t. j. 39. številka „Weinzeitung“. V tej šte-vilki sem našel na poročilo, ki se mi zdi vredno, da ga tudi v prevodu podam cenj. čitateljem „Slov. Gos-podarja“, ki se zanimajo za stvar. Poročilo je radi tega zanimivo, ker je edino, kar mi jih je prišlo pred oči, za perocid v vsakem oziru ugodno. Priobčil ga je ravnatelj sadjarske in vinarske šole v Melniku K. Fort. Glasi se pa:

Iz strokovnih listov se nam znana o perocidu poleg ugodnih poročil tudi taka, ki so za perocid v vsakem oziru nepovoljna. Da se perocid ni obnesel, temu brčkone ni vzrok snov (t. j. perocid), marveč način, kako se je perocidna mešanica pripravila in kako se je ž njo škropilo; mi moremo o učinku perocida izreči le ugodno sodbo, zakaj uspehi 2% perocid-no-apnene zmesi (torej 6 kg na polovnjak) so bili pri nas v vsakem oziru ugodni. V vinogradih, ki mejijo na naše, so škropili posestniki prvič in drugič z ga-lično-apneno zmesjo, učinki pa niso tako povoljni, kakor v naših vinogradih, ki smo jih škropili izključ-no le s perocidom.

Uporabnost perocida zoper peronosporo se je torej v neovrgljivo gotovostjo izkazala. Manj ugodni, so bili uspehi pri zatiranju fusiklavdija (krastavost, ki se kaže zlasti na jablanah in hruškah: ta bolezen zlasti naš mašanel rada napada); dozdeva se nam, da ima tukaj galica večji uspeh! Mogoče pa je tudi, da bi pri tem močnejše zmesi 3%—4%, torej 9—12 kg na polovnjak) bolje učinkovale. — Poročevalec našte-va potem še daljne prednosti perocida, rekoč: Delo s perocidno zmesjo je lažje; delavcem ne pokaže roke, kakor pri galici, zato pri nas s perocidom rajši dela-jo. S perocidom škropljeni vinogradi so tudi lepši od onih, ki so škropljeni z modro galico. Mi bomo prihod-nje leto zopet s perocidom škropili, če ga le dobimo.

Tako slove poročilo. K temu bi pripomnili sle-deče: Ravnatelj Fort trdi, da se je poleg ugodnih po-ročil slišalo nekaj celo neugodnih. Jaz bi pa rekel: poleg majhnega števila ugodnih so se slišali o peroci-du samo neugodni glasovi.

G. ravnateljju sicer verjamemo, da so se posku-si s perocidom v Melniku obnesli, a vsakakor bi ne-izrečeno rad videl, so-li ondi perocidni vinogradi res lepši od onih, ki so škropljeni z galico. Oko se je na-vadilo na modro-zelena trtno listje in jaz za svojo o-sebo izjavljam, da mi ona pepelasto-siva perocidna barva na trtah nič kaj ne ugaja. Dalje: Da je iska-ti vzrok nauspehov s perocidom v načinu pripravljaj-nja in ne v snovi, vakor trdi to g. Fort, o tem pač zelo, zelo dvomim, zakaj znano mi je, da so se skoraj vsi vinogradniki ravnali natančno po navodilu, ki ga je podal dr. Oton Brož, asistent na c. kr. zavodu za rastlinsko varstvo, v „Weinzeitung“ in po njem pisec tega vrstice v letošnjem „Slov. Gosp.“ števil. 23. Če so potrebno za uspešno zatiranje peronosporo 2% zmesi, torej 6 kg na polovnjak, zakaj pa tega strokovnjaki niso izrečno poudarjali, zakaj če smo devali 4 do 5 kg perocida na polovnjak, kakor se je svetovalo, lah-ko bi ga vzeli tudi par kilogramov več in uspehi bi nam bil zasiguran. Skratka: Perocidna strokovnjaki niso vsestranski preizkušali in jasno se je izkazalo, da ta snov za naše podnebje in krajevne razmere ni, da bi jo človek, ki želi vinogradniku dobro, priporo-bal.

Naša zemlja.

Na naši zemlji stoje danes krčela raznih av-strijskih in ogrskih narodov. Občudujejo našo zemljo, opazujejo naše domove, slike naših gor pošiljajo po celi državi svojim znancem. V njih dušah pa naste-jajo naše kretnje, naše šege, naše obnašanje, imeno-vana izobraženost, to je posebnost celega naroda. Ka-ka je sodba? Tu in tam sem slišal laskave pohvale in občudovanje o umnosti v kmetijstvu, o skromnosti in izobraženosti, ki vlada med našim narodom. Splošna sodba bo pač ugodna za naše ljudstvo. Svoj napredek tudi sedaj, ko izjednačuje druge narode, naše ljudstvo samo spozna in je zato zavestno. Prav je! Naš narod je šel kljub zaprekam naprej v vsakem oziru, in sicer bolj ko drugi, ki so imeli vse temeljne pogo-je in pripomočke. O tem smo mi danes popolnoma pre-pričani.

Naše ljudstvo sprejema z isto naklonjenostjo v-se, bodisi Ogrce, Čeha, Nemce, Slovake, Hrvatce, Pol-jake, Rusine. Nobene razlike — vsi gredo v skupni boj — za skupno last — zato vsem enaka čast! Slo-vensko ljudstvo je že po naravi pravočutno, — zato tako ravna. Ono ne pozna narodnega sovraštva, se ne vznemoljuje, če sliši druge jezike, ne preganja s psokami onih, ki nosijo drugonarodne znake. Sloven-sko ljudstvo pa ljubi to, kar je njegovega.

To bodo spoznali in videli zastopniki drugih narodov med nami. In pričali bodo, da je naše ljudstvo globoko narodno, da ljubi svoj jezik, ljubi svojo zemljo, se zanj trudi, na nji živi in umrje rado, udano cesarju in državi. In pri tem ne sovraži tujca kot go-sta, ne sovraži tuje narodnosti. A na svoji zemlji ho-če pa živeti in se razvijati svobodno in neovirano. Pravočutno je naše ljudstvo — vsakemu svoje da, a tudi svoje zahteva.

Hrabre zmage, oziroma zmagovalce pozdravlja cesarska zastava in trobojnica ob slovesnosti: zasta-va naša je del našega narodnega telesa.

In kaj bodo še videli drugi narodi? Razun sil-no lepih in rodovitnih dolin in nebotičnih gor — tudi občutno pomanjkanje urejanih vod, pomanjkanje prometnih zvez, cest, železnice, pomanjkanje vodovo-dov, pomanjkanje luči. Ljudstvo je razumno in ve ceniti vse te pripomočke do blagostanja, a zmore jih ne. To bodo videli in ponesli bodo ob svoji vrnitvi misel: država mora podpreti in omogočiti tudi na jugu svo-jemu zvestemu ljudstvu pot do plodnosnega napred-ka.

Se nekaj vidimo mi, vidi naše ljudstvo. Ni v Avstriji en narod, niso samo Ogrci in Nemci, ampak številno prevladujejo drugi narodi slovanski. Ne mo-remo verjeti raznim statistikam o narodnosti, ki so bi-le dosedaj, — armada nam daje drugo merilo.

Da bi se tudi po vojski vsi naši narodi monar-hije v skupnem delu, vsak vsakemu pustil svoje, dal mu tudi nazaj, kar mu je vzel — pa bi se razumeli. Pravičnost je podlaga! Le na tej podlagi lahko dela-mo skupaj — v blagi tekmi, vsak za svoj narod, v monarhiji. To je mogoče!

Avstrijsko-Italijansko bojišče.

Poročila našega generalnega štaba sicer dan na dan poročajo o laških napadih, toda tudi o tem, da so naše čete z navadno lahkoto odbile vse te napade.

Večjo pozornost je vzbudilo poročilo generalne-ga štaba, da italijansko vodstvo skrbno premika in razpostavlja laške čete na benečanskem polju. Pra-vijo, da to premikanje pomeni priprave italijanske ar-made za nove napade na našo primorsko fronto. Že pred meseci so sovražniki razglašali, da se bo kmalu izvršil bliskovit napad na nas in naše zaveznike od vseh strani. Kmalu se sicer to ni zgodilo, a zgodilo se je, bliskovito tudi ne, toda polagoma. Najprej so začeli Rusi z napadi v Galiciji, Voliniji in sedaj na severnem Ruskem. Potem je prišla velikansko pripra-vljena ofenziva Francozov in Angležev proti našemu zavezniku. In sedaj je treba, da tudi Italija nastopi. Verjetno je, da bi rada tudi svojim prijateljem pogoltnila dano besedo, toda tega ji ne dovolijo. Sedaj ma-ra plesati, kakor ji godejo Francozi in Angleži. Pri-čakovati je torej kmalu nove laške ofenzive na Pri-morskem.

Toda general Borojevič in njegovi junaški voja-ki, oprti na svetlo brušene meče, stojijo na jugu zve-sto na straži za cesarja ter našo avstrijsko in sloven-sko zemljo!

Kako sodijo Nemci o generalu Borojeviču.

V listu „Vossische Zeitung“ piše Otto König s soške bojne črte:

Generala Svetozara pl. Borojeviča, armadnega poveljnika ob Soči, je poslalo vrhovno vojno povelj-stvo sem v času, ko je ovenčala zmaga težke boje njegove armade v Karpatih. Ločitev mu ni bila lah-ka, tako je izjavil, kajti eno vojno leto, kakor tam

zveže ozko vojskovodjo in njegove čete. Vojska u-soda — je rekel — vsak mora iti tja, kjer ga ra-bijo. Sijajen vojak ta general Borojevič! Železna glava z jasnimi očmi značajnim nosom priča na prvi trenutek o tem, da pripovedke, ki so vznikle okoli njegove osebe, v mnogih slučajih v resnici niso samo prazne pripovedke. Neki častnik, ki je bil z njim v Galiciji, mi je pripovedoval, da so vo-jaki prisegli na to, da ni krogle, ki bi mogla pogo-diti njihovega poveljnika. Jaz sem to omenil gene-ralu, ki se je nasmejal: „Da, jaz sem tudi čul to. Veste, jaz se, kar pravzaprav mora storiti vsak vo-jak, udam usodi. Ko smo imeli odporne boje skozi mesce in mesce sem jaz naravno, kadar mi je bi-lo to mogoče, šel med prve vrste, da se pokažem svojim vojakom in se ž njimi razgovarjam. Narav-no, da se je ob takih prilikah pripetilo, da so Ru-si, ki so bili oddaljeni samo 150 korakov, streljali na nas. Nekoč je pač šrapnel zadel enega gospoda iz mojega spremstva, meni pa se ni nikdar nič zgodilo in tako je nastala govorica, da sem posve-čen proti strelom.“

„Ali je potreba, prevzvišeni, da se poveljnik tako izpostavlja?“

„Da! Včasih ne gre brez tega. In nazadnje se moram jaz na licu mesta prepričati, ali je vse v redu, ali so moji ljudje tam dobro oskrbljeni, kako je njihovo razpoloženje; vse to so stvari, katere se more spoznati samo z lastnim opazovanjem. In sled-njič je za poveljnika prijeten občutek, ako vidi, ka-ko so mu njegovi ljudje udani.“

Govorili smo potem o potrebni strogosti in trdosti vojskovodje.

„Strog, trd, to so samo pojmi. Biti trd ob prav-em času, znači morda v višjem smislu biti dober. Žrtve sto mož more rešiti jih tisoč — in slednjič ima vsak človek, makari če je tudi vojskovodja, svojo vest. Naravno, žrtvovati ljudi brez haska, ce-le polke, kakor so to Rusi storili v Karpatih...“

„In tako delajo sedaj Italijani“, dostavim jaz.

„Da, oni so še le na začetku, ali tudi tam se to spremeni, tembolj, ker že sedaj vidijo, da pri naših četah ob Soči ni mogoče predreti. Jutri bo-ste čuli že v Gorici, kako gmrijo topovi in skoro boste sami doživeli, da je vsak peedini naš mož ob Soči junak in da vsak izmed teh bojevni-kov zasluži zlato kolajno za hrabrost. Ne mo-re se zadosti oceniti, kaj ti ljudje tam vzdržijo — vsi, Dalmatinci, Bošnjaki, Korošci, Madžari, Hrvatje, Moravci...“

Drugi dan sem bil v Gorici. Velika bitka je bila pred nekolikimi dnevi dovršena s popolnim po-razom Italijanov in čital sem vojno povelje genera-la svojim četam, ki se je skončavalo s prekrasnim poletom:

„Vojaki! Vaši sinovi bodo s ponosom pri-povedovali o tem, da so njih očetje bili vojaki armade ob Soči!“

Ob Soči veje duh Radeckega.

Nemški pisatelj Otto König je bil pri general-nem polkovniku baronu Konradu pl. Hötendorfu. O König je načelniku našega generalnega štaba izja-vil, da odrine na bojno črto ob Soči. Baron Konrad je nato odgovoril: „Morebiti imate prav. Tam doli ve-je duh Radeckega. Kar naši ljudje tukaj delajo, spa-da med najlepše, največje čine te cele vojske. Saj boste sami vse videli in doživeli. Zanimivejše bi bilo zdaj še na Poljskem. Ob vsem junastvu obrambe na-sproti štirikratni ali petkratni premoči vleče vendar bolj, če se preživi viharno prodiranje zmagovitih ar-mad. Sovražniku biti za petami v trajnih bojih zbu-di večje navdušenje, kakor mirna, železna obramba. Odprto je pa vprašanje, če ne zasluži trpevno junaštvo še večje hvale, kakor polet prodiranja.“

Ob Soči.

Štirimesečna vojna proti Italiji je prinesla jako nepričakovan in čisto nelogičen uspeh — po italijan-skih računih namreč, namesto, da bi vedno le močnejši napadi našo izprva slabotno fronto razbili, so jo le znatno okrepili. Danes v resnici stojimo ob soš-ki fronti trdneje, nego kdaj prej, dočim se je prvotno sveža moč sovražnika izrabila in minula. Na skoraj brezvodnem in neplodnem kamenitem svetu Komensko-Doberdolske planote je smoteno delujoča organizaci-ja izvršila čudeže, tako da smo danes in še za dalj-šo dobo v položaju, da vzdržujemo v tej drugače zapuščenih pokrajini tudi močno armado poljubno dol-ga časa, ne da bi njena bojna sposobnost količkaj trpela. Tako so se tudi izprva zanešene razne tabors-ke bolezni in kratkem času omejile in so sedaj že u-gasnile. Sedanje zdravstveno stanje čet je celo ugod-nije nego dotična statistika v miru.

Nezaslišano veliko se je storilo za nastanitev čet; na mesto sotora je že davno stopila lesena bara-ka in sedaj solidna kladara ali dobro urejena kameni-ta koča. V najspredejši fronti, kjer se četa sedaj že

redno vsakih par dni izmenjujejo, so že skoraj povsodi napravljene kaverne, proti katerim tudi najtežji ogenj ničesar ne zamore. Številne naravne votline, ki so jih deloma odkrili še le naši iznajdljivi ljudje, so opremljene z lesenimi odri do višine sedmih nadstropij, udobno urejene, električno razsvetljene in prezračene. Znamenitosti za vse čase!

Novo cesto in poljske železnice podpirajo gibljivost čet in trenja. Gosta brzozavna in telefonska mreža omogočajo hitro in lahko povečevanje. Prav posebne spretnosti in truda je zahtevala zgradba strelskih jarkov samih, ki jih je bilo mogoče napraviti edino s pomočjo železnih drog, dleta in kladiva ali z minami. Le kdor je sam videl vse to, more pojmiti, zakaj s takim mirom pričakujemo nadaljnjih dogodkov. Naše nedosegljive čete so namreč bile obe prvi soški bitki brez takih pripomočkov.

Gora za 3 metre nižja.

Vsled obstreljevanja gore Monte Viola na Tirolskem, kjer so imeli Italijani močne postojanke, se je visočina gore znižala za cele tri metre. Kroglice naših težkih možnarjev so drobile kar cele skale od gorskega vrha.

O italijanskem vojaštvu.

Italijanska infanterija se je dosedaj pravi dobro bila: ob južnem temperamentu in živahnosti seveda ni šlo brez velikega krika, ki je naše ljudi vedno o pravem času opozoril, da se nekaj pripravlja. Tekom bojev se duh italijanskega vojaka nikakor ni izboljšal. Izgubili so velik del častnikov po poklecu in mnogo dobrih podčastnikov. Mnogo častnikov je padlo v našem ognju, ker so se preveč izpostavljali.

Infanterijski nastopi so zelo redki. Popoldne imamo mi boljše svetlobne razmere, popoldne pa Italijani. Italijanski letalci so skrajno delavni, obrambni topovi imajo neprestano dovolj dela. Doslej je bila sestreljena tri italijanska letala.

Streliški jarki so ponekod komaj 40 do 80 korakov oddaljeni, tako, da se je mogoče ustmeno sporazumevati. Italijani mečejo našim pisma, v katerih prosijo cigaret, časopisov itd. Ponekod so si jarki čisto blizu, tako, da italijanska artilerija ne more delovati, ne da bi ogroževala lastne ljudi.

Mi smo vojaki korenjaki . . .

S koroško-italijanske boje črta nam pišejo zdravi slovenski fantje dne 22. septembra:

Zdravi, veselji in zadovoljni se tukaj v tem sivem in belem skalovju nahajamo in čakamo na plen, kakor mačka pred mišjo luknjo. Prav veseli bi se pa čutili, ako bi že bili doma, ker priležujejo se jesenski dnevi, ko Vi doma spravljate poljske pridelke ter trgate zrelo grozdje in točite škarko vino. Tudi takrat so veselja polni večeri, ko se turščica kuha. Fantje smo se tedaj skupaj zbrali, ter kako prav na glas smo dali, a sedaj pa druga se nam poče. Gremo tudi tukaj fantje dostikrat skupaj, pa moramo tih biti, kakor da bi nobeden ne znal govoriti. V tiho se čez skalovje vlačimo ter iščemo polentarija. Dozdaj je bilo dolgo časa v tem ozemlju majo bolj mirno, polentarij ni prdžil iz svojih topov. Danes se pa čez zopet sliši tisti divji glas iz sovražnikovih topov, ki oddaja svoje kroglice na polje ter izkopava krompir iz zemlje, ki že izgleda tako, kakor da bi prišle svinje nad njega. Sovražne prednje straže, nastavljene po tistih visokih skalah, streljajo neprestano s svojimi puškami, tako, kakor, da bi vozniki po cesti vino peljali in z bičem pokali.

Srčne pozdrave! Matija Verdnik in M. Kovač z Malaharne pri Čadramu, Janez Majerič iz Ptuja, Alojzij Zorec in Fr. Škofič z Vurberga, Vinko Lorenčič od Sv. Jerneja, Anton Pleteršek iz Slivnice in M. Gušič od Sv. Petra in drugi.

Lah si na Slovenskem ne bo kahal polente.

Slovenski fantje in možje nam pišejo z italijanskega bojišča:

Našim domačinom in znancem v zeleni Štajerski naznanjamo, da naj si bodo v svesti, da polentarij pri nas nikdar ne bo polente kahal. Imamo v domovini dekleta in žene, ki nam znajo kaj boljšega pripraviti. Mi se imamo tukaj izborno ter tudi včasih kako zapojemo, da izve polentarij, da še nismo strti, kakor si je od začetka mislil. Slovenski fantje, mi smo mi, pa po naših žilah teče kri za blagor domovine! Pozdravljamo čitatelje „Slov. Gospodarja“! Gregorčič Edmund, četovodja, Anton Petravc, poddesetnik, J. Češek, desetnik, Oton Gomilšak, saper, Mencinger Fr., saper, in Josip Pahor, pešec.

Eden Avstrijec za pet Italijanov.

S tirolskih gor nam pišejo slovenski fantje dne 23. septembra:

Ze tri mesce je minulo, kar nam je nezvesta Italija napovedala vojsko. A hvala Bogu, dozdaj se polentarij ne morejo govoriti, da bi si bili kaj pridobili. Cede se jim slone po naših izbornih, pa gotovo niso vedeli, da se do njih pride samo čez trupla hrabrih avstrijskih vojakov, kar pa ni tako lahko. To so že okusali dozdaj. Na visokih in skalnatih Tirolskih planinah se bodejemo zveren hrabrih Tirolcev tudi mi mladi slovenski fantje. In marsikatero jutro smo že napodili nezveste Lahe proč od polente. Težko, da so jo imeli čas vzeti s seboj. Vojaki vseh narodnosti smo tukaj, a v naših srcih je še zmiraj star avstrijski duh in eno željo:

mamo vsi: započiti polentarija daleč nazaj za morje in priboriti si naši domovini tolikanj zaželjenega miru. Pri tem nam pomagaj Bog in Marija! Za Avstrijo in njenega vladarja vse, tudi življenje, če je treba. Saj smo Avstrijeci. **Eden Avstrijec ima korajže za pet Italijanov.** Vsem bralcem in bralkam „Slov. Gospodarja“ pošiljajo iz tirolskih vrhov srčne in iskrene pozdrave slovenski fantje - gorski topničarji: Jožef Smajs iz Braslovč, Janez Polh od Sv. Duha - Loče, Andraž Klajnshek od Sv. Vida pri Ptuj, Franc Petrovič od Sv. Marka niže Ptuja in Franc Stumperger od Sv. Barbare v Halozah.

Angelj varuh me je rešil.

Pionir Valentin Terčič, doma iz Slov. Bistrice, nam piše z italijanskega bojišča:

Bilo je neko noč v mescu septembru. Pionirji smo dobili povelje napraviti raztrgane dele žičnatih ograj pred strelnimi jarki. Sel sem s tremi možmi kakšnih 250 korakov nazaj v gozd po žico, kjer smo jo imeli shranjeno pri neki razdrti koči. Ko pridemo do kočice, začne naenkrat sovražna artilerija močno streljati v gozd. Jaz sem rebel tovarišem: „Pojdimo od tukaj proč.“ Neki glas me je k temu priganjal. Komaj smo šli kakih 5 korakov, že udarita dve granati na mesto, kjer smo mi stali. Ker je bilo zelo temno, smo šli namesto na levo, vedno bolj na desno. Sovražnik je vedno huje streljal. Trije pridemo do nekakega zidu; eden tovariš se je že zgubil. Ostala tovariša sta mi prigovarjala: „Tukaj se vležimo!“ Mene je pa vedno nek notranji glas priganjal: Pojdi dalje! Umakni sem se na levo. Kam sta šla tovariša, nisem videl. Komaj napravim nekaj korakov, že zatuli neka granata nad menoj, da padem na zemljo; granata pa udari na mesto, kjer smo se mislili vležti. Dobila sem samo nekaj drobnega kamenja po hrbtu, drugoga nič. Vzdignem se spet in hitim do neke jame, kjer sem nekaj časa ostal. Tako hudo se sovražnega topništva nisem slišal streljati, kakor to noč. Ali škoda ni naredila sovražna artilerija skoro nobene. Tako sem dvakrat ušel smrti.

Lov na „zajce“.

Lovec Franc Bečan nam piše z italijanskega bojišča:

Ko sem bil še doma, me je prav posebno veselil lov na zajce. Večkrat sva šla z bratom zgodaj zjutraj v Pohorje ter sva preganjala kratkorepnike. Tudi tukaj imam priložnost hoditi na lov, in sicer takrat, kadar gremo na poljske straže ali na patrolje. Samo ta lov se nekoliko razločuje, in sicer v tem, da imamo na puškah bodalo in da hodimo nad zajce, ki imajo samo dve rogi. Toda kakor je plah gozdni zajec, je plah naš sovražnik. Večkrat se je zgodilo, da je naša poljska straža, ki je stala samo okrog trideset mož, pregnala celo kompanijo polentarijev. Sovražnik je tako dolgo hraber, dokler ne čuje življenja svinčen, potem pa pobegne po skalovju kot srna. Poskalovju znao prav dobro bežati, posebno alpinski vojniki s širokimi kločki. Enkrat smo se morali tako smejeti, da nismo mogli niti streljati za njimi. Drugega se ni slišalo, kot: „Qua, qua avanti!“

Pretečeni teden je bila zopet naša patrolja zunaj in to pot z ročimi granatami. V gosti temi se prilazimo po trebuhu čisto k sovražni poljski straži. Ko smo vrgli med nje par granat, ni prišlo sovražniku niti na misel, da bi streljal na nas, ampak je kmalu pobral kopita. — Včasih smo slišali za sovražno fronto streljati strojno puško. Dolgo časa nismo vedeli, na koga sploh strelja, dokler nam niso ujetniki povedali, da strelja na lastne vojake. Kadar dobijo Italijani povelje za napad, morajo na vsak način predreti, če pa greje naprej, strelja na nje strojno puško. Zato pa tudi sovražnik napada edino le po dnevu, ker po noči bi se mu jih večina skrila pod skalovjem. — Pozdrave vsem!

Avstrijsko-rusko bojišče.

Na celi ruski fronti je po zadnjih ponesrečenih oživnih sunkih sedaj razmudoma mirno, le okoli Dvinskega se vršijo hudi boji. Rusi z naporom gseh sil zavirajo prodiranje Nemcev proti važnemu mestu, ki je močno utrjeno, toda po nemških poročilih so Nemci vendar že zelo blizu Dvinskega.

Rusko časopisje kalpača z veseljem pozdravlja francosko-angleško ofenzivo ter je prepričano, da bo sedaj mnogo nemških čet pozvanih z ruskega na francosko bojišče. Nemci pa zatrjujejo, da ne bodo niti enega vojaka odtegnili svoji ruski fronti.

„Nehajte s krvoprelitjem!“

Poljski topničar Lenart Korpar, doma od Sv. Lenarta pri Vel. Nedelji, piše:

Tukaj v Galiciji imamo že ves čas pravo jesensko vreme. Malokdaj nam zasije zaželeno solnce, ki pa tukaj ne sije tako ljubko kot pri nas v mili slovenski domovini. Takorekoč pomilovalno se ozira tupa na staka ubogin, nesrečnih ranjencev. „Nehajte, nehajte s krvoprelitjem!“, se bere na njegovem svarečem obličju. Pa Evropa ne poslušaj njegovega opomina. Kakor nalašč se bolj započlja z orožjem . . .

Gotovo so Vam znani naši veliki uspehi v Galiciji. Pa vendar naj si nogašen ne misli, da bi Rusi z dobro voljo bežali; profirvi se, da je groza. In radi tega so hudi in krvavi boji. Pa vsi napori mu nič ne pomagajo. Naše hrabre čete prodirajo vedno naprej. Če bo zmiraj tako, bo kmalu zadnji del galicijske zemlje zopet naš.

Zaželjenega miru še gotovo ne bo kmalu. Mi smo še zmiraj dobro preskrbljeni. Z usmi se celo preveč. Tistih se tukaj niti častniki ne morejo ubraniti. Mnogokrat se nam postavi tudi misel na vso možno nasproti. Pa naše hrabre čete ga hitro zapodijo nazaj. Jaz sem še dozdaj bil vedno obvarovan ruske kroglice, čeravno mi večkrat živčajo mimo ušes, kot čebele ob ajdovem cvetu. Previdnost božja me je dosedaj še vedno obvarovala. Pač pa se je pred nekaj dnevi prevrnil težek municijski voz, poln municije, na me. Res mi je malo opravnalo rebra, pa za par dni sem že zopet lahko opravljal svojo vojaško službo.

Marijina svetinja in rožni venec me branita večje nesreče. Zmiraj me pa tolaži še enkratno svidenje v domovini. — Domoljubne pozdrave!

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Na srbski in črnogorski meji se bo pravi boj še le pričel, ko bodo vse balkanske države razvrščene med naše prijatelje, oziroma sovražnike. Dosedaj le artilerijski boji in neznatni spopadi.

Boji s Srbi in Črnogorci.

Na bojni črti ob Savi pri izlivu Kočubare so naše baterije, ki so odgovarjale na sovražni artilerijski ogenj, dne 2. oktobra uspešno obstreljevale srbske postojanke na bregu. Pri Gorazdi smo zapodili 300 mož močan črnogorski odelek.

Izhodno od Trebinja so naše čete, podprane po ognju naših obmejnih utrdb, poizvedovale po črnogorskem ozemlju. Nepričakovano so našle sovražne prednje straže in uničile nekaj skladišč.

Branitelji dalmatinske obali in Adrije.

Trdnjavski topničar Jožef Klemenčič nam piše iz Dalmacije:

Bralcem „Slov. Gospodarja“ ločem malo popisati, kako se nam Slovincem goli tukaj na južnem bojišču v Dalmaciji. Črnogorci se na Lovčenu že delj časa na nekaj pripravljajo, delajo in utrjujejo si baterije. Naši topovi jih pri delu vedno ovirajo. In take smo sovražnika zopet epkrat razjezili, da je dne 20. septembra obrnil svoje počivo ali top na našo trdnjavo in nas je nemilo obdeloval. Ali kaj, ko je imel povsod smolo. Stel sem: ena, dve, tri, pa vsaka kroglica je zletela mimo cilja. Tako je streljal Črnogorec pozno v noč in mi smo mirno spali. Se zmeniti se nismo za njegove granate. Dne 21. septembra so zopet naši možnarji bruhali ogenj na Lovčenu in tudi nekaj sovražnih postojank razbili, ker so se potem Črnogorci že bolj počasi glasili. Proti poldnevju so zopet začeli bombardirati, pa ne ena granata ni zajela.

Sedaj, ko to pišem (26. septembra), je vse mirno. Ne vem, kako dolgo bo trajal mir, menda čakajo Črnogorci, da jim pride Laša s svojimi rešetami preko morja pomagati. Mi smo gospodari tega skalovja; in tudi branitelji našega morja! Z obrežni trdnjav gledamo naokoli in gorje če dobimo sovražnika v roke. S potrjim brodivcem mora oditi, ali pa ga bomo v morju tukaj potopili. Ker jaka naša je moč, največ pa zaupamo v božjo pomoč. Kako si črnogorski Nkita hrusi zobe na Lovčenu, kakšne slinice se mu cedijo po uplenjeni prevoznici ladji, kateri je prerezal pot naš podmorski čoln, da ni mogla do Črnogore. Pritiral jo je v naše pristanišče, da si jo lahko Črnogorci vsak dan ogledajo z Lovčena.

Slovinci, ki se borimo v dalmatinskem skalovju, Vas vse srčno pozdravljamo! Leopold Jausovec iz Radgone, Luđovik Keček iz Ormoža, Alojz Čulk, Matija Martun, Stefan Gorenca, Franc Novak. Pišete ten vrstic pa še posebno pozdravljate vse Malonedeljsane, ker je Prlek — Kovačev Južek.

Nemško-francosko bojišče.

Nemci razglašajo, da bo prvi boji v francosko-angleški ofenzivi stali Angleže 190.000 mož mrtvih in ranjenih, Nemce pa samo 38.000 mož. Nemci sedaj z vso možjo izvajajo protinapade, da bi izgubljeno ozemlje dobili nazaj. Vse kaže, da se bo ofenziva še nadaljevala.

Časopisje četverostorazuma visoko slavi francosko-angleške uspehe v zadnji ofenzivi. Vladarji so si med seboj častitali na uspehih. Vsakdo pa ve, da sedaj četverostorazum le radi Balkana rabi velik čepič in kričeče barve. Balkanskim državam, ki se odločujejo, hoče pokazati, da je močan.

Nemci so ujeli spečega angleškega generala.

Kakor poročajo nemški listi iz velikega vojnega stana, se angleški ujetniki pritožujejo čez skrajno slabo armadno vodstvo. Radi zapletenosti nekaterih vojskovodij na angleškem bojišču je bilo vsa osebno junaštvo in vsa požrtvovalnost posameznih vojakov.